

ULUSLARARASI BAKALORYA (IB) VE NORMAL LİSE PROGRAMINA DEVAM EDEN ÖĞRENCİLERİN AİLE İÇİ İLETİŞİMLERİ VE SOSYAL BECERİLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMALARI

Ezgi Özeke Kocabaş*

Fusun Akkök**

ÖZET

TED Ankara Koleji Vakfı lisesindeki IB ve normal lise eğitim programları ortak amaçla yola çıkmakla birlikte, farklı yöntemler ve uygulamalarla öğrencilerin çeşitli akademik ve sosyal beceriler kazanmalarına ortamlar hazırlamaktadırlar. Okul ortamının öğrencilerin çok yönlü gelişiminde çok temel bir etkisi bulunmaktadır. Okul ortamı, eğitim sürecinde kullanılan yöntemler, çocukların akademik becerilerini olduğu kadar, sosyal ve kişilik gelişimlerini de büyük ölçüde şekillendirmektedir. Çocuğun toplumsallaşmasında temel kurumların aile ve okul olduğu bilinmektedir. IB ve normal lise eğitim programlarında bulunan öğrencilerin aile içi iletişimleri ve sahip oldukları sosyal beceriler açısından karşılaştırılmaları bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için lise 9. ve 10. sınıf öğrencilerine Aile içi iletişim ölçeği ve sosyal beceri formu uygulanmış ve sonuçlar her iki program için karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Aile içi iletişim, Sosyal beceriler, IB, Eğitim programları

ABSTRACT

The IB and the regular programs in TED Ankara college have the aim of contributing to the social, personal and academic development of the students by

using different methodologies in the educational process. Within the school setting, the approaches and methodologies used determine not only the academic skills of the students, but social and personal skills as well. It is well known that the school and the home environments are the two basic settings for the socialization process. This study aims to compare the 9th and the 10th grade students in the two programs on the family communication patterns and the social skills acquired.

KEY WORDS: Family communication, Social skills, IB, Curriculum

Eğitimin en önemli amaçlarından biri de bireylerin kişisel ve sosyal çevreye uyumları için gerekli becerilerini geliştirmektir (Akkök, 1999). Çağdaş toplumun da özgüven sahibi, sorumluluk duygusuna sahip, yaratıcı, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, paylaşma, işbirliği gibi sosyal becerileri gelişmiş, çevresi ile olumlu sosyal ilişkiler kurabilen bireylere ihtiyacı vardır (Çağdaş, 2002). Okul ve aile ortamları bireylerin bu becerilerini geliştirmesi için gereken fırsatları hazırlayan iki temel ortamdır.

TED Ankara Koleji Vakfı okullarında öğrencilerin temel bilgi ve becerilere sahip, eleştirel düşünebilen, etkili iletişim kurabilen yaratıcı bireyler olarak yetişmeleri hedeflenmektedir. Bu hedefi gerçekleştirmede, öğrencilerin kendilerini tanımlarına, öğrenme zevkini

* Öğr. Gör. Dr., Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

** Prof. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Emekli Öğretim Üyesi

kazanmalarına, bireysel ve toplumsal sorumlulukların farkında olmalarına, değişik kültür ve yaşam biçimlerini tanıma ve anlamalarına, doğal çevreye yararlı olmalarına önem verilmektedir. Lise düzeyinde bu amaca dönük olarak, ortaöğretim programı ve Uluslararası Bakalorya Programı (IB) olmak üzere iki ayrı program yürütülmektedir. Bu programlar temel amaç doğrultusunda, farklı yaklaşım ve program içeriklerine sahip bulunmaktadır. Türk Eğitim sisteminin müfredat programı genellikle öğretmen merkezli bir sistem olup öğrenci merkezli ve proje tabanlı eğitim çalışmaları son yıllarda üzerinde çalışılmaya başlanan yöntemlerdir. IB programları ise temel olarak akademik başarının yanısıra, öğrencilerin, dünya barışına katkıda bulunabilecek, öz disiplini gelişmiş, üst düzeyde düşünme becerileri geliştirilmiş, sürekli öğrenmeyi yaşam biçimi olarak benimsemiş, toplumsal sorumluluklarının bilincinde olan, değişik kültürleri tanıyan ve anlayan birer "dünya vatanı" olarak yetiştirilmesini hedefleyen farklı yöntemler de kullanılmaktadır. Yaratıcılık-etkinlik-hizmet (creativity- action-service) da bu yöntemler içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Bireyin sosyal yeterliliğe sahip olması, çevresi ile uygun şekilde etkileşim kurabilmesi için gerekli olan sosyal becerilerinin olması ve gerekli ortamlarda bu becerileri kullanabilmesi demektir (Zirpoli ve Melloy, 1997). Sosyal beceriler; arkadaş kabulü, davranışsal beceriler ve sosyal geçerlik olarak açıklanmaktadır (Akkök, 1999). Aile içi iletişimin özünde de büyük ölçüde sosyal beceriler bulunmaktadır. Başka kişilerle ilişki kurma biçimlerimiz, yakın ve uzak çevremizle ilişkilerimiz, aile içi iletişimimizin de nasıl olacağını belirleyici rol oynar (Akkök, Öğütürk, Kökdemir, Annak ve Çakın, 2002). Aileler kendileri ve çocukları için uygun eğitim aldıklarında, çocukları ile ilişkilerinde daha gerçekçi beklentiler oluşturmakta, onlarla ilişkilerinde daha güvenli davranmakta ve etkili bir iletişim oluşturmaktadırlar (Elkind, 1994; Garrettt, Tucker ve Roche, 1997; Akt. Strom ve Strom, 1998).

Sosyal becerilerde yetersiz olan bireylerin yaşamlarının pek çok alanında sorun yaşayabilecekleri düşünüldüğünde bu becerilerin öğretilmesi ve bireylerin var olan sosyal beceri düzeylerinin artırılması önem kazanmaktadır. Okullarda, öğrencilerin hangi sosyal beceriler konusunda desteklenmeleri gerektiğine karar vermeden önce hangi becerileri geliştirmeye ihtiyaç duyduklarının belirlenmesi, öğrencilere bu becerilerin öğretilmesi, var olan beceri düzeylerinin geliştirilmesi ve dolayısıyla hayata hazırlanmaları açısından önemlidir. Çoğunlukla okul psikolojik danışma ve rehberlik servisleri tarafından yürütülen bu çalışmaların, eğitim-öğretim programlarının içinde yer almasının, öğrencilerin tüm ilişkilerine yansıtacağı ve gelecekte sağlıklı bireyler olmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Farklı öğretim yöntemlerinin ve eğitim programlarının öğrencilerin sosyal becerilerine ve aile içi iletişimlerine farklı etkileri olabileceği varsayılmaktadır.

IB ve normal lise eğitim programlarının ortak amacı, öğrencilerin çok yönlü gelişimine katkı sağlamak olmakla birlikte, farklı yöntemler ve uygulamalarla öğrencilerin çeşitli akademik ve akademik olmayan (sosyal, kişisel) beceriler kazanmalarına ortamlar hazırlanmaktadır. Bilindiği üzere, okul ortamının öğrencilerin çok yönlü gelişiminde çok temel bir etkisi vardır. Okul ortamı ve eğitim sürecinde kullanılan yöntemler, çocukların akademik becerilerini olduğu kadar, sosyal ve kişilik gelişimlerini de büyük ölçüde şekillendirmektedir. Bundan hareketle, IB ve normal lise eğitim programlarında bulunan öğrencilerin aile içi iletişimleri ve sahip oldukları sosyal beceriler açısından karşılaştırılmaları bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma, 2001-2002 öğretim yılında TED Ankara Koleji Vakfı Lise kısmında öğrenim gören 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden 208 öğrenci ve bu öğrencilerin ailelerinden ölçüğü doldurup geri gönderen 121 anne ya da baba üzerinde gerçekleştirilmiştir. Örneklem, 9. sınıf

IB öğrencilerinin tümü kapsanarak, 10. sınıf IB öğrencilerinden ve normal lise öğrencilerinden ise tesadüfi örnekleme yoluyla seçim yapılarak oluşturulmuştur.

Araştırma verileri Ocak–Şubat 2002 tarihlerinde toplanmıştır. Öncelikle, lise müdürü ve müdür yardımcısı ile biraraya gelinerek araştırmanın amacı ve verilerin nasıl toplanacağı üzerinde konuşulmuş ve veri toplama süreci planlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

9. ve 10. sınıf öğrencilerinin ve ailelerin aile içi iletişimlerini ölçmek amacıyla geliştirdiği ve ülkeye adaptasyonunun Özeke Kocabaş (2002) tarafından yapılan Aile İçi İletişim Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek, Strom ve Strom (1998) tarafından aile içi iletişimi ölçmek amacıyla geliştirilmiştir ve ebeveynlerin güçlü yönlerini ve geliştirmeye ihtiyaç duydukları özelliklerini, çocukları tarafından nasıl algılandıklarını ve onlara geliştirebilecekleri anne baba olma becerileri konusunda ipuçları vermeyi amaçlamaktadır. Ebeveyn ve çocuk formu olmak üzere iki form olarak geliştirilmiştir ve şu alt ölçeklerden oluşmaktadır: Anne/Baba İletişimi, Anne/Baba'nın Zaman Kullanımı, Anne/Baba Eğitimi, Anne/Baba Sıkıntıları, Anne/Baba Memnuniyeti, Anne/Baba'nın Bilgi İhtiyaçları. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları 0.88-0.96 arasında değişmektedir. Güvenirliği ise, faktör analizi yoluyla elde edilmiştir. Özeke Kocabaş (2002) tarafından ölçeğin Türkiye'ye adaptasyon çalışmaları yapılmıştır. Uyarlanan ölçeğin güvenilirlik katsayıları ebeveyn formu için 0.85, çocuk formu için ise 0.88 olarak bulunmuştur.

Ayrıca, öğrencilerin arkadaşları ve aileleri ile daha iyi iletişim kurabilmeleri için hangi sosyal becerileri önemli gördüklerini ve geliştirmeye ihtiyaç duyduklarını anlamak amacıyla bir form oluşturulmuştur. Bu formda, ergenlik dönemindeki öğrenciler için önemli olabileceği düşünülen 11 sosyal beceri sıralanmış ve öğrencilere bu becerilerden hangilerini önemli gördük-

leri ve geliştirmeye ihtiyaç duydukları sorulmuştur. Bu beceriler şunlardır:

- * Sosyal ilişki başlatma
- * Dinleme
- * Duyguları ifade edebilme
- * Başarısız olunan bir durumla başa çıkma
- * Yönergelere uyma
- * Girişken olma
- * Saldırgan davranışları kontrol etme
- * Zor durumlara başa çıkabilme (alay edilme v.b)
- * Karşı cinsle ilişkileri geliştirme
- * Paylaşma
- * Grupta sorumluluk alma

İşlem

Öğrencilere Aile İçi İletişim Ölçeği ve sosyal becerilere ilişkin form sınıflara girilerek dağıtılmış, öğrencilere sosyal becerilere ilişkin formda önemli gördükleri ve geliştirmeye ihtiyaç duydukları becerileri seçmeleri istenmiştir. Ayrıca, öğrencilerden Aile İçi İletişim Ölçeğini doldurmaları istenmiştir. Ailelerine ölçekler, zarf içinde öğrenciler aracılığıyla yollanmış, anne ya da babalarının doldurmaları söylenmiştir. Öğrenciler tarafından zarf içinde ailelerinden getirilen ölçekler, sınıflardan öğretmenleri tarafından toplanmış ve ilgili müdür yardımcısına teslim edilmiştir. Lise müdürlüğü ölçeklerin uygulanmasını ve geri toplanmasını sistemli bir biçimde yürütmüştür.

Bulgular

Sosyal beceri formundaki beceriler frekans dağılımı yapılarak incelenmiştir. Bu analiz, formu dolduran tüm öğrencilerin verileri ile yapılmıştır. Sonuçlar 9. ve 10. sınıflar; IB ve Normal lise programı olarak verilmiş ve karşılaştırılmıştır.

9. sınıflar (n=117 öğrenci) ele alındığında,

- * Duyguları ifade etme (106 öğrenci)
- * Girişken olma (101 öğrenci)

* Başarısız olunan bir durumla başa çıkma (101 öğrenci)

* Karşı cinsle ilişkileri geliştirme (99 öğrenci)

* Dinleme (99 öğrenci)

becerilerinin öğrencilerce önemli ya da geliştirmeye ihtiyaç duyularak seçilen ilk altı beceri olduğu görülmektedir.

10. sınıflar(n=228 öğrenci) gözden geçirildiğinde,

* Dinleme (207 öğrenci)

* Duyguları ifade edebilme (205 öğrenci)

* Sosyal ilişki başlatma (196 öğrenci)

* Girişken olma (195 öğrenci)

* Başarısız olunan bir durumla başa çıkma (194 öğrenci)

becerilerinin sıralamada önde olduğu görülmektedir.

IB gruplarına (n=82 öğrenci) bakıldığında,

* Dinleme (75 öğrenci)

* Duyguları ifade edebilme (74 öğrenci)

* Sosyal ilişki başlatma (74 öğrenci)

* Başarısız olunan bir durumla başa çıkma (70 öğrenci)

* Girişken olma (70 öğrenci)

* Zor durumlarla başa çıkabilme (68 öğrenci)

becerileri ön sıralarda bulunmaktadır.

Normal lise programı gruplarında (n=263 öğrenci) ise,

* Duyguları ifade edebilme (237 öğrenci)

* Dinleme (231 öğrenci)

* Girişken olma (226 öğrenci)

* Başarısız olunan bir durumla başa çıkma (225 öğrenci)

* Sosyal ilişki başlatma (220 öğrenci)

becerileri en önemli ya da geliştirilmesi istenen becerilerde ilk sıralarda yer almışlardır.

IB ve normal lise gruplarının aile içi iletişimlerine t testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Analizin gereği olarak, her iki grupta da eşit sayıda veri kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle, her iki gruptan da 104'er kişi seçilerek analizler toplam 208 kişiyle yapılmıştır. Diğer bir deyişle, 9. ve 10. sınıf IB ve Normal Lise gruplarından eşit sayıda öğrenci (52'şer) tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiştir. Analizler aşağıda özetlenmiştir:

* 9. ve 10. sınıf IB öğrencilerinin ve normal lise gruplarının aile içi iletişimlerine $\alpha=0.05$ düzeyinde karşılaştırıldığında, IB grupları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2.5$, $p=0.01$, $\bar{x}_{IB}=3.24$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.09$). Aynı şekilde, her iki grubun ailelerinin çocukları ile iletişimlerini karşılaştırıldığında da IB grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür ($t=-3.3$, $p=0.001$, $\bar{x}_{IB}=3.34$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.11$).

* 9.sınıflar düzeyinde ailelerin çocukları ile iletişimlerini, IB ve normal lise gruplarında $\alpha=0.05$ düzeyinde karşılaştırıldığında, her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=-1.6$, $p=0.09$, $\bar{x}_{IB}=3.29$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.15$).

* 9. sınıflarda her iki program $\alpha=0.05$ düzeyinde karşılaştırıldığında, öğrencilerin aileleri ile iletişimlerinde, gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t=-1.8$, $p=0.06$, $\bar{x}_{IB}=3.27$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.13$).

* 10. sınıflarda IB ve Normal lise ailelerinin aile içi iletişimlerine $\alpha=0.05$ düzeyinde bakıldığında ise aralarında IB grubu lehine anlamlı bir fark görülmüştür ($t=-3.09$, $p=0.003$, $\bar{x}_{IB}=3.42$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.06$).

* 10. sınıflarda öğrencilerin aile içi iletişimlerine her iki programda $\alpha=0.05$ düzeyinde bakılmış ve anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=-1.7$, $p=0.07$, $\bar{x}_{IB}=3.21$, $\bar{x}_{normal\ lise}=3.04$).

Gerek normal gerekse IB programlarında öğrencilerin formu doldururken ağırlıklı anneleri ile iletişimlerini düşünerek doldurdukları görülmüştür. Bu oran normal lise ve IB programı gruplarında %72 dir. Her iki grupta da öğrencilerin % 41.3'ü aileleri ile haftada 10 saatten fazla iletişim içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Tartışma

Tüm sınıf ve gruplara bakıldığında, belli becerilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Duyguların ifade edilmesi ve dinleme etkili iletişimde çok temel iki beceridir. Bunların tüm gruplarca önemli görülmesi, öğrencilerin bu becerilerin gerekliliğinin farkında oldukları biçiminde yorumlanabilir. 9. sınıflarda, yeni bir ortam ve ilişkilerle birlikte, karşı cinsle ilişkileri geliştirme becerisinin ilk sıralarda yer alması ise lisenin ilk yılında öğrencilerde bu becerinin geliştirilmesinin de önemli bir duygu ve kaygı olarak yer aldığı düşünülebilir.

Aile içi iletişimlerinden açısından tüm IB ve normal grupları öğrencileri karşılaştırıldığında, anlamlı farklar çıkmıştır, bunun da her iki grubun program içerikleri ile ilişkili olduğu düşünülebilir. IB programının metod ve teknikler açısından çocukların kendilerini tanımalarına ve ifade etmelerine daha fazla fırsatlar hazırladığı, sosyal ve kişisel gelişime de destek verdiği bilinmektedir. Ayrıca, IB programının temel amaçlarından biri olan “bireysel ve toplumsal sorumluluklarının farkında olma” becerilerini geliştirmelerin de aile içi iletişimlerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. 9. sınıf aileleri her iki grupta karşılaştırıldığında anlamlı bir fark bulunmamış, ancak 10. sınıf aileleri açısından bakıldığında, her iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu da programın ikinci yılında çocuklarının, özellikle kişisel ve sosyal beceriler açısından farklı beceriler kazanmaya başladıkları yönünde yorumlanabilir.

Gençlerin aile içi iletişimlerinden ve kazandıkları sosyal beceriler, kişilerarası becerilerin öğrenilmesi, sağlıklı kimlik ve kişilik kazanımı ve ergenlikte karşıla-

şılacak sorunların ve riskli davranışların önlenmesi açısından çok önemlidir. Bu nedenle, kişisel ve sosyal becerilere ait eğitimlerin okul psikolojik danışma programlarında yer almasının ve bu becerilerin öğretmenlerle işbirliği yapılarak ders programlarının içine yerleştirilmesinin lise düzeyindeki gençlerin sağlıklı gelişimlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gelecek yıllarda, IB ve normal lise programlarının çeşitli boyutlar ve beceriler açısından karşılaştırılması, programların etkinliklerinin değerlendirilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu çalışma, yalnızca sosyal beceriler ve aile içi iletişim boyutlarında yapılan bir araştırmadır ve bu yöndeki çalışmaların geliştirilmesi beklenmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkök, F. (1999). *İlköğretimde sosyal becerilerin geliştirilmesi (Anne baba el kitabı)*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Akkök, F., Ögetürk, B., Kökdemir, H., Anak, Ş., ve Çakın, A. (2002). *Ailelere ipuçları: Çocuklarımızın gelişimine ilişkin aydınlatıcı bilgiler*. Ankara: TED Ankara Koleji Vakfı Yayını.
- Çağdaş, A. (2002). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özeke Kocabaş, E. (2002). *Yayınlanmamış araştırma verileri*. Ankara.
- Strom, R. D., ve Strom, S. K. (1998). *Parent success indicator manual*. IL: Scholastic Testing Service, Inc.
- Zirpoli, T. J. ve Melloy, J. K. (1997). *Behavior Management: Application for teachers and parents*. (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall.

SUMMARY

COMPARING STUDENTS IN THE INTERNATIONAL BACHOLAR AND THE REGULAR LYCEE PROGRAM ON THE FAMILY COMMUNICATION PATTERNS AND THE SOCIAL SKILLS ACQUIRED

Ezgi Özeke Kocabaş

Füsun Akkök

The IB and the regular programs in TED Ankara College have the aim of contributing to the social, personal and academic development of the students by using different methodologies in the educational process. The teacher-centered curriculum in the Turkish educational system has been changing to student-centered and project centered systems in recent years. However, the IB programs are using the other methodologies which aim to contribute to students' development of the skills such as self-discipline, thinking skills, motivation to learn, societal responsibility, awareness of different cultures. Creativity-action and service is one of the important methodologies in the program.

In order to communicate with the environment, acquisition of the social skills and using them when necessary is important (Zirpoli and Melloy, 1997). Social skills are explained as accepted by friends, behavioral skills and social validity (Akkök, 1999). The family communication patterns mostly contain those skills. How the individuals communicate with the others determine their family communication patterns (Akkök, Öğertürk, Kökdemir, Annak & Çakın, 2002). It is well known that the school and the home environments are the two basic settings for the socialization process.

Within the school setting, the approaches and methodologies used determine not only the academic skills of the students, but social and personal skills as

well. Both the IB and the regular programs have the same aim of contributing total development of individuals. However, with different activities and methodologies they offer students different environments, so that different academic, personal and social skills can be acquired. School environments contribute to students' development in different areas, within these environments and with the methodologies used, the schools shape the students' social and personal skills as well as academic skills. Therefore, this study aims to compare the 9th and the 10th grade students in the two programs on the family communication patterns and the social skills acquired.

METHOD

This research was conducted with 208 9th and 10th grade students from TED Ankara College and their parents (mother or father). 121 parents were participated in the study. To measure the family communication patterns of the students, the instrument called Family Communication Scale was used. The instrument was developed by Strom and Strom in 1998 and adapted to Turkish by Özeke Kocabaş (2002). The instrument aims to measure the strengths and weaknesses of the parents and how they perceived by their children about their parenting skills. It has 2 parallel forms called parent form and child form and has six subscales called Communication, Use of Time, Frustration, Teaching, Satisfaction and Information

Needs. The reliability of the adapted scale was found 0.85 for the parent form and 0.88 for the child form.

Moreover, to investigate which social skills were seen as important and needed to be developed by the students to have better relationships with their friends and families, a form was developed. The form had 11 social skills, and the students were asked to choose the ones they have seen important and needed to be developed. The skills are;

- * Initiating social relationships
- * Listening
- * Expressing feelings
- * Coping with an unsuccessful situation
- * Following instructions
- * Assertiveness
- * Controlling aggressive behavior
- * Coping with difficult situations (e.g. teasing)
- * Developing relationships with the other sex
- * Sharing
- * Taking responsibility in a group

RESULTS

The skills in the social skills form were analyzed by frequency analysis. The results were given for the 9th grade, 10th grade, IB group and regular lycee group separately:

For the 9th grade students (N=117 students);

- * Expressing feelings
- * Assertiveness
- * Coping with an unsuccessful situation
- * Developing relationships with the other sex
- * Listening

were the first five skills that have chosen as important and needed to be developed.

For the 10th grade students (N=228 students);

- * Listening

- * Expressing feelings
- * Initiating social relationships
- * Assertiveness
- * Coping with an unsuccessful situation

were the first five skills that have chosen as important and needed to be developed.

For the IB group (N=82 students);

- * Listening
- * Expressing feelings
- * Initiating social relationships
- * Coping with an unsuccessful situation
- * Assertiveness
- * Coping with difficult situations

were the first six skills that have chosen as important and needed to be developed.

For the Regular Lycee Group (N=263 students);

- * Expressing feelings
- * Listening
- * Assertiveness
- * Coping with an unsuccessful situation
- * Initiating social relationships

were the first five skills that have chosen as important and needed to be developed.

To compare the family communication patterns of the IB and the regular lycee group, t-test was used. The results of the analysis were summarized as follows:

- * When comparing the 9th and 10th grade students' family communication patterns in the IB and the regular program, there was a significant difference on behalf of the IB group ($t=-2.5$, $p= 0.01$). Similarly, there was a significant difference between their parents' communication with their children on behalf of the IB group ($t=-3.3$, $p=0.001$).

* For the 9th grade students, there was no difference between the IB and the regular lycee group parents' communication with their children ($t = -1.6$, $p = 0.09$).

* For the 9th grade students, there was no difference between the IB and the regular lycee group students' communication patterns with their parents ($t = -1.8$, $p = 0.06$).

* When comparing the parents' communication in the IB and the regular lycee group for the 10th grades, there was a difference on behalf of the IB group ($t = -3.09$, $p = 0.003$).

* There was no difference between the IB and the regular lycee group students' communication patterns with their parents for the 10th grades ($t = -1.7$, $p = 0.07$).

It was seen that students complete the scale mostly for their mothers in both of the IB and the regular lycee group (72%). For both groups, 41,3% of the students revealed that they spent more than 10 hours in a week with their families.

DISCUSSION

The findings indicate that for the all grades and the groups, expressing feelings and listening were indicated as two of the most important social skills. It can be said that the students are aware of the skills' necessity. In the 9th grades, developing relationships with the other sex seemed important. Students in the first year of the lycee can feel anxious about the skill.

According to family communication patterns, there were some differences in IB and regular lycee group. It can be because of the content of their program. In the IB program, with the activities and methodologies used, the students have more opportunity to understand and express themselves. It was known that the IB program also supports students' social and personal development. It can be said that one

of the aim of the IB program, that is to be aware of the personal and cultural responsibilities, affects family communication of the students. There was a difference in the 10th grade students' parents whereas there was no difference in the 9th grade parents. It may be because of the students' acquisition of the different personal and social skills in the second year of the program.

The communication in the family and the acquisition of the social skills are very important for developing interpersonal skills, healthy identity development and preventing the risky behaviors in the period of the adolescence. For the healthy adolescent development, counseling programs containing personal and social skills should be developed and implemented and with the cooperation of the teachers, those skills should be integrated in the curriculum.

To evaluate the activities of the IB and the regular programs, comparing them according to different skills and dimensions is recommended for the further studies.